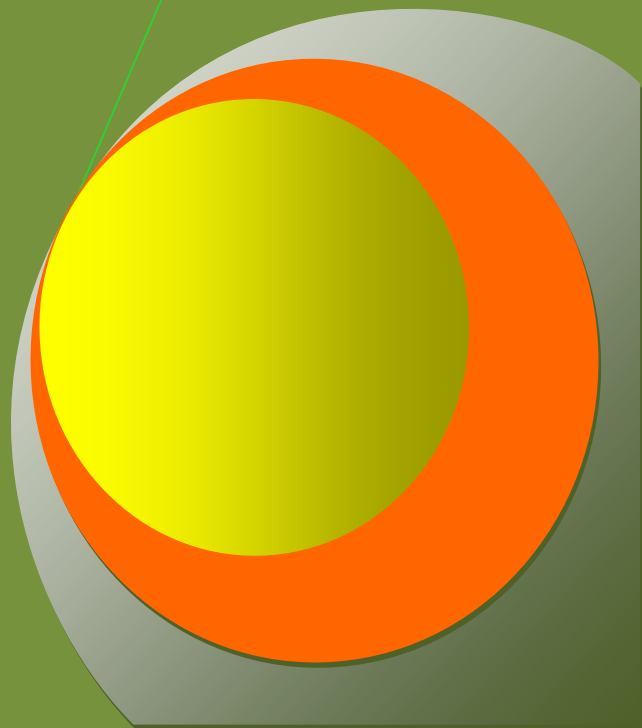

POROČILO O DELU ZDRAVIH ŠOL V ŠOLSLEM LETU 2010/2011

POROČILO O DELU ZDRAVIH ŠOL V ŠOLSLEM LETU 2010/2011

Izdajatelj:

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, Trubarjeva 2, Ljubljana

Avtorica:

Nina Scagnetti

Vsebinski pregled:

Mojca Bevc in Vesna Pucelj

Oblikovanje:

Andreja Frič

Logotip:

Brane Žalar

Elektronski vir:

www.ivz.si

Publikacija ni lektorirana.

Ljubljana, december 2011

VSEBINA

Uvod	4
Poročilo o dejavnostih Zdravih šol	4
Rezultati z interpretacijo	4
1. Načrtovanje	4
1.1 Vsebina nalog	4
1.2 Cilji Zdravih šol.....	8
1.3 Ciljne populacije	8
1.4 Izvajalci	10
1.5 Trajanje nalog.....	11
1.6 Metode in oblike dela.....	12
1.7 Rdeča nit.....	13
2. Evalvacija	13
2.1 Ocena uspešnosti izvedenih nalog	13
2.2 Kako naprej?.....	14
2.3 Povzetek	14
Pomembni dogodki v šolskem letu 2010/2011.....	14

Uvod

Slovenska mreža Zdravih šol od šolskega leta 2008/09 dalje povezuje 268 izobraževalnih ustanov. Od teh je preglednice za načrtovanje in evalvacijo dejavnosti v okviru Zdravih šol za šolsko leto 2010/11 izpolnilo 254 vodij šolskih timov (95 %), to je 200 od 212 osnovnih šol, 44 od 47 srednjih šol in vseh 7 vključenih dijaških domov, ter Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik.

O dogajanjih na šoli je tokrat poročal največji delež šol v 18 letih delovanja mreže, ob čimer je treba poudariti, da tako visoke odzivnosti s strani šol ne bi dosegli brez visoko profesionalnega in hkrati osebnega prizadevanja regijskih koordinatorjev Zdravih šol z vseh devetih Zavodov za zdravstveno varstvo. Ti z organizacijo strokovnih srečanj vodij šolskih timov Zdravih šol, vezanih na promocijo zdravja v šolskem okolju, skrbijo za stalno motivacijo in strokovno izpopolnjevanje pedagogov v svoji regiji.

Poročilo o dejavnostih Zdravih šol

obsega načrtovanje in evalvacijo programov oz. nalog s področja promocije zdravja na 254 šolah od skupno 268.

Pri **analizi načrtovanih nalog** smo iskali odgovore na naslednja vprašanja:

- katerim vsebinam so se Zdrave šole najbolj posvečale?
- komu so bile dejavnosti v okviru promocije zdravja na šoli namenjene?
- kdo je posamezne naloge, akcije in projekte izvajal?
- kakšen je bil časovni obseg izvedenih nalog?
- katere metode so izvajalci pri tem uporabili?

Evalvacija opravljenih nalog

Sistematično pridobljeni podatki so bili osnova za ugotavljanje, v kakšni meri so bili zastavljeni cilji realizirani. V letu 2010/11 so standardne preglednice za načrtovanje in evalvacijo prvič vsi regijski koordinatorji zbrali ter vnesli v elektronsko bazo sami.

Obdelava podatkov

Podatke o vsaki posamezni izvedeni nalogi na vseh šolah, vpisane v enotne tabelarne preglednice, so najprej kodirali, nato pa jih s programom Microsoft Access 2000 vnesli v bazo. Devet ločenih baz iz posamičnih slovenskih regij, nato pa jih je nacionalni tim Slovenske mreže zdravih šol združil v skupno bazo, ki smo jo v nadaljevanju prenesli v program SPSS 11.0 za Windows in v njem naredili osnovne statistične obdelave.

Rezultati z interpretacijo

1. Načrtovanje

1.1 Vsebina nalog

Za šolsko leto 2010/11 je na regijske zavode za zdravstveno varstvo podatke posredovalo 254 institucij (94,8 %), vključenih v Slovensko mrežo zdravih šol: 200 osnovnih šol (94,3 %), 44 srednjih šol (93,6 %), 2 šoli s prilagojenim programom (100 %), 7 dijaških domov (100 %)

ter Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana in Zavod za invalidno mladino Kamnik. Skupno so šole v okviru Slovenske mreže zdravih šol izvedle 3002 različni nalogi.

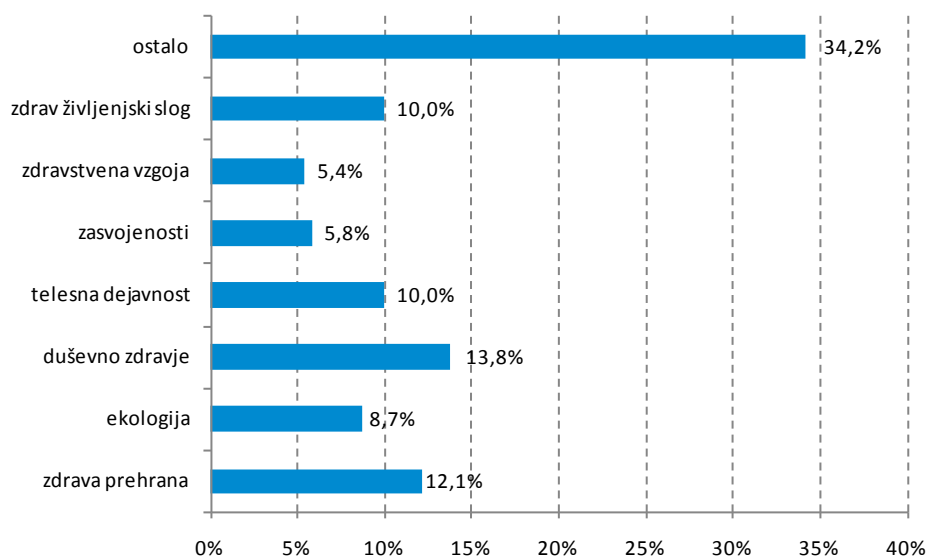
V šoli, kjer so v preteklem šolskem letu izvedli največ dejavnosti, so poročali kar o 46 različnih nalogah, v dveh šolah pa so izvedli le po dve nalogi. V povprečju je torej vsaka dejavna Zdrava šola izvedla skoraj celih 12 nalog.

Pri tem so bila vsebinska področja promocije zdravja različno močno zastopana. Še posebej priljubljene vsebine so bile:

- Krepitev **duševnega zdravja** s projekti *Kako najti skriti zaklad*, *Mediacija*, *Pozitiven odnos do sebe in okolice*, *Igra vlog*, *Socialne igre*, *Razredne ure malo drugače*, *Kako preseči samega sebe*, *Starše in učitelje seznaniti s posledicami sodobne vzgoje*, *Brez megle v glavi*, *Botrstvo*, *Moč samozavesti*, *Tabla za smeh*, *Drevo dobrih del*, *Generacije generacijam*, *Najpozitivec*, *Kako se pogovarjamo? ali Telovadba za možgane*.
- Za spodbujanje **zdravih prehranskih navad** so se na šolah odločili izvajati projekte kot so *Zajtrkujmo!*, *Dietni krožnik*, *Sadje za dobro jutro*, *Shema šolskega sadja*, *Širjenje prehranske kulture*, *Jabolko vsak dan*, *Šolski sadovnjak*, *Prehranski semafor*, *Medeni teden*, *Peka kruha*, *Priprava sadnih frapejev*, *Sadni žur*, *Družinski nahrbtnik*, *Petkrat na dan*, *Pijem vodo vsak dan*, *Prehranska piramida*, *Zdrava prehrana in osveščen potrošnik*.
- Spodbujanju **telesne dejavnosti** otrok in odraslih so bile namenjene naloge *Šport špas – dan druženja treh generacij*, *Rekreacija za učitelje*, *tek miru*, *Obeležitev tedna mobilnosti*, *Šport je zdrav*, *Pohod za zdravje*, *Rekreacijski odmor*, *Telo krepim*, *zdravo živim*, *Tek v mestnem parku*, *Minuta za zdravje*, *Plesno ritmične vaje*, *Plavalno dopoldne*, *Rad se gibam*, *Nordijska hoja* ter *Poletna otroška olimpijada*.
- Prizadevanja za **zdrav način življenja** učencev in dijakov, pa tudi njihovih staršev in učiteljev, so zaznamovale naloge *Zdrav nahrbtnik*, *Razmišljanje o pomenu zdravega življenja*, *Pogovor o sebi*, *Pasavček*, *Zdravi pod soncem*, *Preventiva nasilja*, *Tabor radovendnežev*, *Zdrav duh v zdravem telesu*, *Moj odnos do zdravja*, *Morski konjiček*, *Dan brez televizije*, *projekt Varujmo svoje zdravje*, *Vzgojiteljada*, *Skrb za osebno higieno*, *zdravo prehrano*, *gibanje in dobro držo*, *akcija Pokrijmo svoj kašelj*, *Lažja torbica* in delavnice *Več vem, boljši sem*.
- Da bi ohranili **zdravo in čisto okolje** so učenci in učitelji v sodelovanju z lokalno skupnostjo izvajali čistilne akcije, ločeno zbirali odpadke, priredili *Eko dan* in tekmovali za *Eko bralno značko*, uvedli Zeleno stražo, hodili po *Drevesni učni poti*, obeležili *Dan sajenja dreves*, ustvarjali poslikave na vrečkah iz blaga, izdelovali igrače iz odpadnih materialov in druge eko umetnine, sodelovali v akciji *Očistimo Slovenijo*, reciklirali za nasmeh ter spoznavali alternativne vire energije.
- Z namenom preprečevanja raznih vrst **zasvojenosti** so na šolah potekali projekti *Pomen alkoholizma in drugih drog na našo varnost*, *Z glavo na zabavo*, *projekt Zdravo živim, ne kadim*, *Mladi in alkohol*, *Spodbujanje nekajenja*, *Ne-odvisen.si*, *Preprečevanje pitja mladih*, *Mladi in alkohol*, projekt *Odnos mladih do alkohola* in projekt *EU DAP*.

- V okviru **zdravstvene vzgoje** pa so recimo, potekali projekt *Odraščanje*, program *Preprečevanje nalezljivih bolezni*, projekt *Varno ravnanje z zdravili*, predavanje o okužbi s HPV in cepljenju proti HPV, predavanje o načinih beljenja zob in stranskih učinkih tega estetskega postopka.

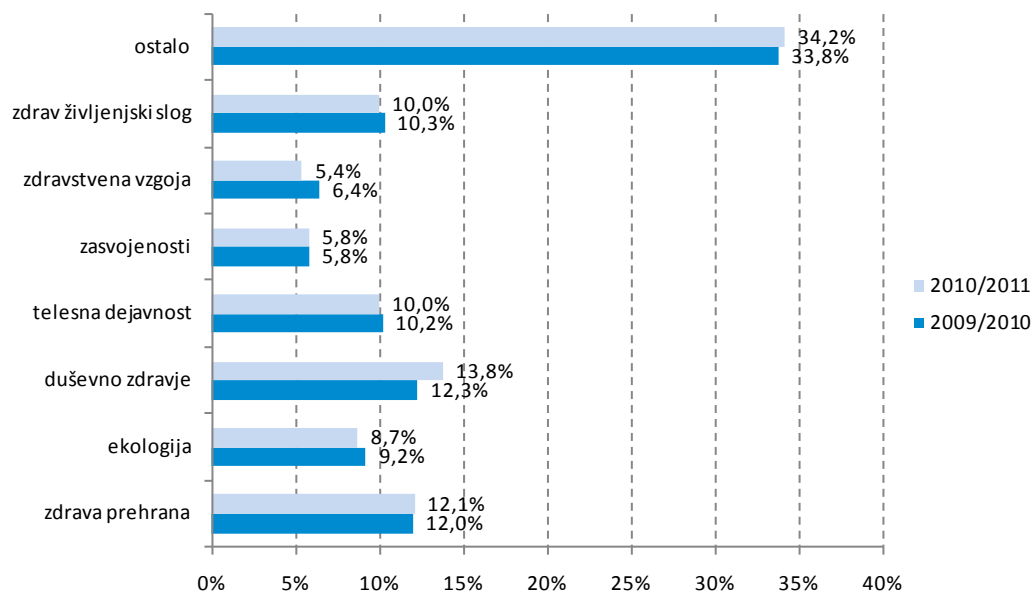
Kot je razvidno iz spodnje slike, so v šolskem letu 2010/11 Zdrave šole najpogosteje izvajale akcije, projekte in programe s področja duševnega zdravja (13,8 %), spodbujale zdrave prehranske navade (12,1 %), čim več gibanja in zdrav življenjski slog nasploh (oboje 10,0 %), ter se posvečale ekološki problematiki (8,7 %), preprečevanju zasvojenosti (5,8 %) in zdravstveni vzgoji (5,4 %).

Slika 1: 7 najpogostejših vsebin in ostale vsebine (zobozdravstvo, spolna vzgoja, obeležitev svetovnih dni, kvalitetno preživljanje prostega časa, varnost, posnetek obstoječega stanja, izboljšanje delovnega okolja, preprečevanje nasilja, učne metode, popestritev pouka, sprejemanje drugačnosti, humanitarno delo, širitev idej) v šolskem letu 2010/ 2011

Časovna primerjava

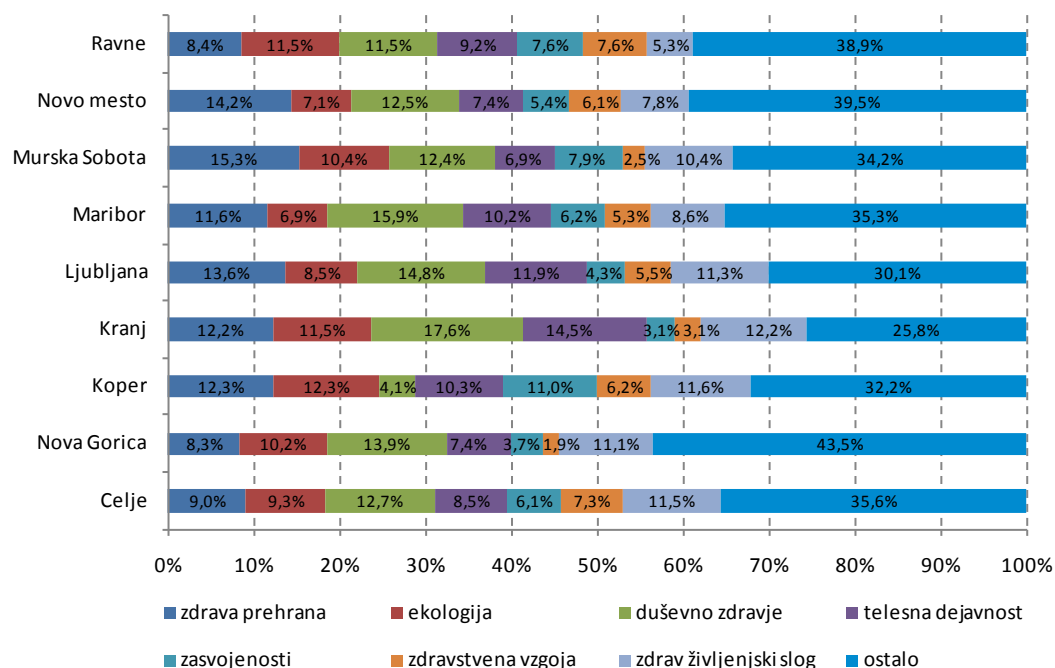
Kot vsa šolska leta, kar Zdrave šole v Sloveniji delujejo, je bilo duševno zdravje v šolskem letu 2010/11 zelo popularno. Z 12,3 % je bilo najpogosteje izvajana vsebina v šolskem letu 2009/10 in na prvem mestu je ostalo tudi v šolskem letu 2010/11, ko je bil delež s 13,8 % še nekoliko večji. Tudi zdrava prehrana je v preteklem šolskem letu v primerjavi z letom pred tem ohranila 12 % in drugo mesto med najpogosteje izvajanimi vsebinami. Zdrav način življenja in telesna dejavnost sta bili v šolskem letu 2010/11 z 10,0 % obe na tretjem mestu. Spodbujanje zdravega življenjskega sloga je tako svoje mesto med najbolj priljubljenimi vsebinami in delež ohranilo od leta 2009/10, gibanje pa je prav tako imelo v šolskem letu 2009/10 enak delež in je bilo na četrtem mestu. To mesto je v šolskem letu 2010/11 z 8,7 % pripadlo ekologiji, ki je sicer imela leto pred tem minimalno višji delež, a je bila šele na petem mestu. V šolskem letu 2010/11 se je na peto mesto med najpogostejšimi vsebinami s 5,8 % uvrstilo preprečevanje zasvojenosti, ki je bilo v letu pred tem z enakim deležem šele na sedmem mestu.

Slika 2: Primerjava najpogostejših vsebin med šolskima letoma 2009/2010 in 2010/2011

Vsebine po regijah

Kakšna je bila zastopanost posameznih vsebin po posameznih regijah, prikazuje spodnja slika. Iz nje je razvidno, na primer, da je duševnemu zdravju kot najpogosteje izvajani vsebini na ravni cele Slovenije, v regiji Kranj pripadlo 17,6 % vseh zabeleženih nalog, v regiji Koper pa le 4,1 %. Podobno zdrava prehrana kot druga najpogosteje izvajana vsebina, med koroškimi Zdravimi šolami predstavlja le 8,4 %, med pomurskimi šolami pa ji je pripadlo 15,3 % od vseh izvedenih nalog. Prav tako se kaže razlika pri nalogah za spodbujanje gibanja, v regiji Murska Sobota jih je bilo 6,9 %, v regiji Kranj pa 14,5 %.

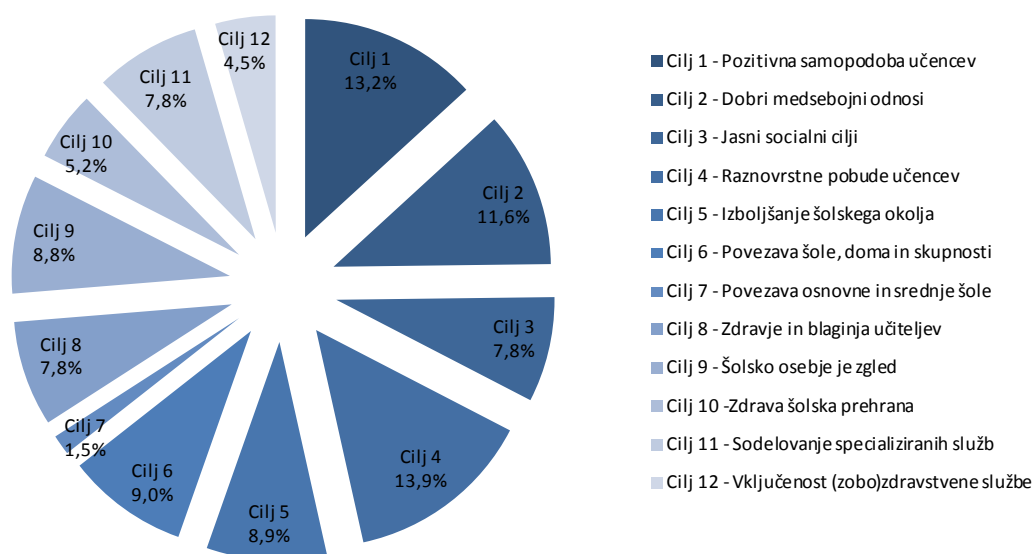

Slika 3: Vsebine v šolskem letu 2010/11 po posameznih regijah

1.2 Cilji Zdravih šol

Med 12 Cilji Zdravih šol so šole v šolskem letu 2010/11 najpogosteje sledile:

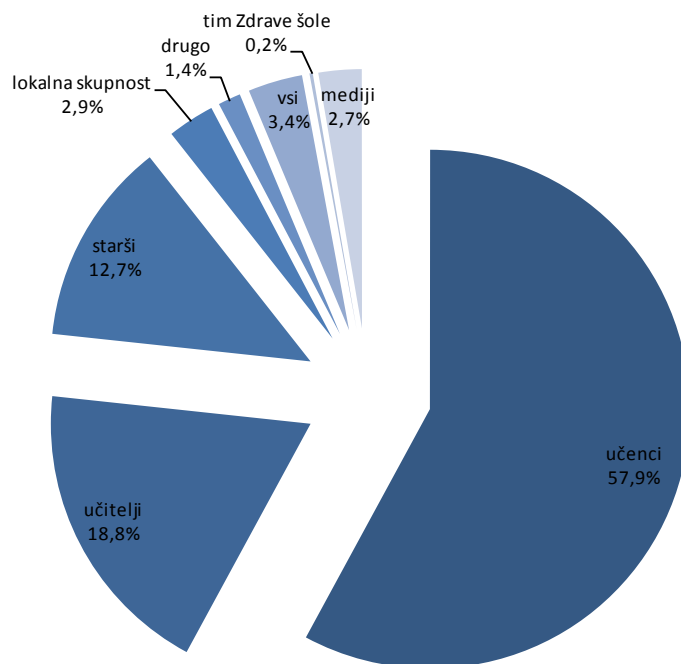
- Cilju št. 4: Vse učence bomo spodbujali k različnim dejavnostim tako, da bodo oblikovali raznovrstne pobude. (13,9 %)
- Cilju št. 1: Aktivno bomo podpirali pozitivno samopodobo vseh učencev s tem, da bomo pokazali, da lahko prav vsak prispeva k življenju v šoli. (13,2 %)
- Cilju št. 2: Skrbeli bomo za vsestranski razvoj dobrih medosebnih odnosov med učitelji in učenci, med učitelji ter med učenci. (11,6 %)
- Cilju št. 6: Skrbeli bomo za razvoj dobrih povezav med šolo, domom in skupnostjo. (9,0 %)
- Cilju št. 5: Izkoristili bomo vsako možnost za izboljšanje šolskega okolja. (8,9 %)

Slika 4: Cilji v šolskem letu 2010/11

1.3 Ciljne populacije

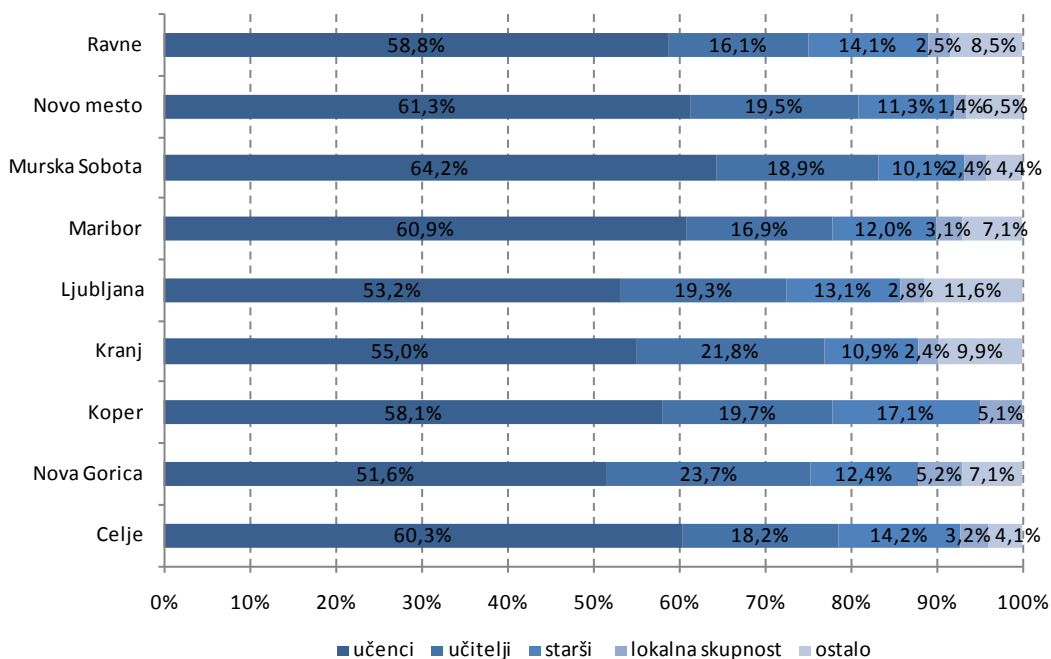
Tako kot vselej, je bilo tudi v šolskem letu 2010/11 več kot polovica vseh nalog (57,9 %), izvedenih v okviru Zdravih šol, namenjenih učencem in dijakom. V 18,8 % so bili ciljna populacija določenih dejavnosti učitelji, v 12,7 % starši otrok in v 3,4 % celotno šolsko osebje. V 2,9 % je ciljno populacijo zastopala lokalna skupnost, v 2,7 % so bile dejavnosti zdravih šol izvedene za medije, v 1,4 % pa namenjene drugim, specifičnim ciljnim skupinam. Šolski tim zdrave šole pa je bil ciljna populacija neke izvedene dejavnosti le v 0,2 %.

Slika 5: Ciljne populacije v šolskem letu 2010/2011

Če opazujemo, kako so posamezne ciljne skupine zastopane v vsaki posamezni regiji, ugotovimo, da je pri učencih in dijakih, ki jim je namenjenih največ nalog, največja razlika (za 12,4 %) med regijo Murska Sobota, kjer jim je namenjenih kar 64,2 % nalog in Novo Gorico, kjer jim je bilo namenjenih 51,8 % nalog. Prav v tej regiji pa je bilo namenjenih največ (23,7 %) nalog učiteljem, v ravenski regiji pa samo 16,1 %, torej 7,6 % manj. Staršem je največ (17,1 %) nalog bilo namenjenih v koprski, najmanj (10,9 %) pa v kranjski regiji. Za lokalno skupnost so najvišji delež nalog (5,2 %) izvedli v novogoriški, najnižji (1,4 %) pa v novomeški regiji. Za posebne, zelo specifične ciljne populacije, za šolske time, medije in za šolo kot celoto pa so izvajale naloge Zdrave šole le v nekaterih regijah.

Zaradi boljše preglednosti smo v spodnji sliki druge posebne populacije, predstavnike vseh populacij skupaj, time Zdravih šol in medije, ki kot posamične ciljne populacije predstavljajo majhne deleže in nekatere v določenih regijah sploh niso zastopane, združili v eno samo skupino z imenom ostalo.

Slika 6: Primerjava ciljnih populacij (skupine drugo, vsi, tim Zdrave šole in mediji so združene v kategoriji ostalo) v šolskem letu 2010/2011 po posameznih regijah

Tabela 1. Najpogostejše vsebine po posameznih ciljnih skupinah

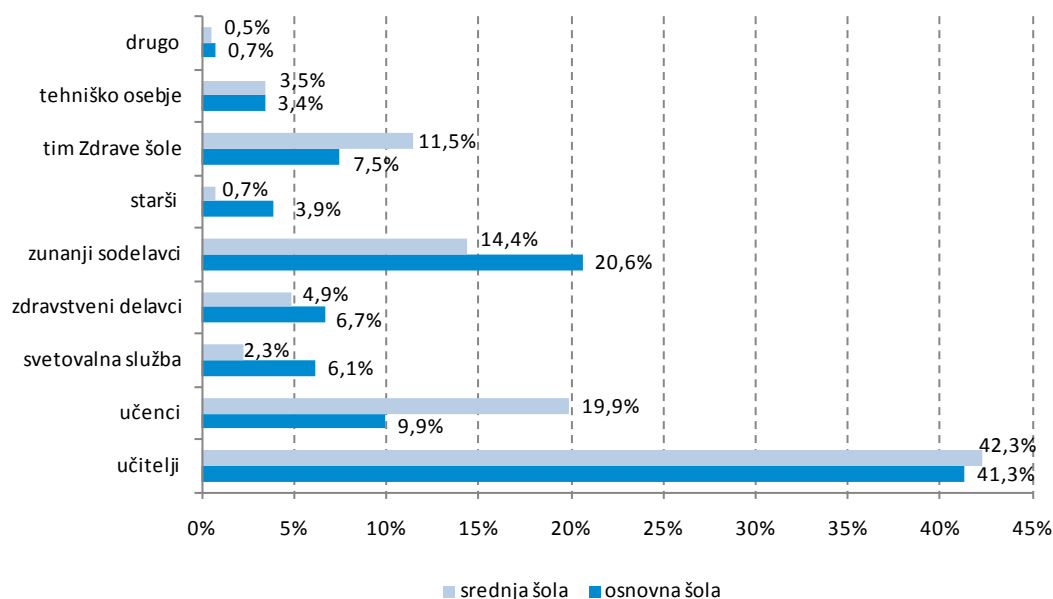
Rang	Učitelji	Zunanji izvajalci	Učenci	Tim
1	Duševno zdravje	Zdrav način življenja	Ekologija	Zdrava prehrana
2	Zdrava prehrana	Duševno zdravje	Zdrava prehrana	Ekologija
3	Ekologija	Zasvojenosti	Duševno zdravje	Zdrav način življenja
4	Telesna dejavnost	Telesna dejavnost	Zdrav način življenja	Duševno zdravje
5	Zdrav način življenja	Ekologija	Svetovni dnevi	Telesna dejavnost

1.4 Izvajalci

Kot prejšnja leta so največ (44, %) vseh dejavnosti v okviru Zdravih šol tudi v šolskem letu 2010/11 izvedli učitelji. Pri 14,8 % nalog so izvedbo prevzeli njihovi zunanji sodelavci, 12 % so jih izvedli kar učenci ali dijaki sami, za izvedbo 8,5 % nalog so poskrbeli celotni šolski timi Zdravih šol, za 6,9 % pa sodelujoča zdravstvena služba.

Pri tem so opazne nekatere razlike med izvajalci dejavnosti po osnovnih in srednjih šolah. Tako v osnovnih z 41,3 % kot v srednjih šolah z 42,3 % so sicer največja skupina izvajalcev dejavnosti Zdravih šol učitelji. Kot že v preteklih šolskih letih se tudi v šolskem letu 2010/2011 največja (za 10 %) razlika med osnovnimi in srednjimi šolami kaže v nalogah, ki jih izvedejo učenci oz. dijaki sami, saj so osnovnošolci bili izvajalci 10,9 % nalog, srednješolci pa 19,9 %. Večja razlika med izvajalci v osnovni šoli in srednji je očitna tudi pri zunanjih

izvajalcih, ki so bolj prisotni v osnovni šoli (20,6 %) kot v srednji šoli (14,4 %) ter pri članih tima Zdravih šol, ki so v večji meri izvajalci na srednjih šolah (11,5 %) v primerjavi z osnovnimi šolami (7,5 %). V osnovnošolskem okolju sta kot izvajalki vsebin povezanih z zdravjem nekoliko bolj prisotni zdravstvena in svetovalna služba, saj je prva izvedla 6,7 %, druga pa 6,1 %, nalog, medtem, ko so v srednjih šolah zdravstveni delavci izvedli 4,9 %, svetovalni delavci pa 2,3 % nalog. Bolj sodelujoči so v osnovnih šolah, kjer so otroci še mlajši, bili tudi starši, saj so izvedli 3,9 % nalog, v srednjih šolah pa le 0,7 %.

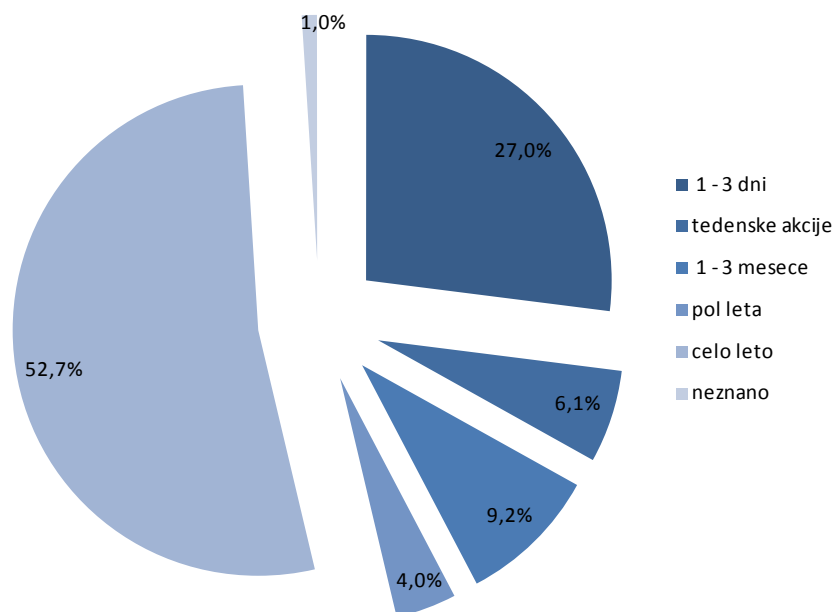
Slika 7: Izvajalci v šolskem letu 2010/11

Tabela 2: Najpogostejše vsebine po posameznih izvajalcih

Rang	Učenci	Učitelji	Starši	Lokalna skupnost
1	Duševno zdravje	Duševno zdravje	Duševno zdravje	Ekologija
2	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana	Ekologija/Zdrav način življenja	Telesna dejavnost
3	Zdrav način življenja	Ekologija	Zdrava prehrana	Družbeno koristno delo/Širitev idej
4	Telesna dejavnost	Telesna dejavnost	Telesna dejavnost	Duševno zdravje
5	Ekologija	Zdrav način življenja	Širitev idej	Sprejemanje drugačnosti

1.5 Trajanje nalog

V šolskem letu 2010/11 je bilo več kot polovica (52,7 %) celoletnih ali celo večletnih, že utečenih projektov, 27,0 % je bilo enkratnih akcij, ki so trajale od enega do treh dni, 9,2 % jih je trajalo najmanj en in največ tri mesece, 6,1 % nalog je bilo tedenskih in 4,0 % polletnih. Za 30 nalog (1 %), od skupno 3002, pa vodje šolskih timov niso poročale o tem, kako dolgo je trajala njihova izvedba.

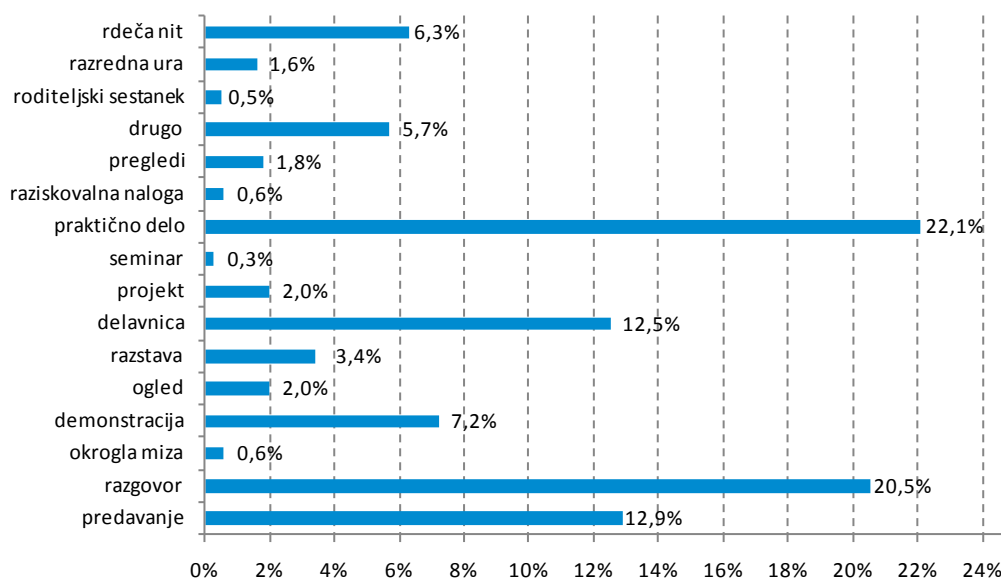

Slika 8: Čas trajanja nalog v šolskem letu 2010/11

Med celoletnimi programi je bilo največ, to je 14,8 % namenjenih spodbujanju zdrave prehrane, med polletnimi je bilo največ (19,1 %) tistih, katerih cilj je spodbujati telesno dejavnost. Eno do trimesečnih dejavnosti je bilo največ (13,2 %) zdravstveno vzgojnih, med tedenskimi so s 16,6 % prevladovale naloge, namenjene zdravemu življenjskemu slogu in prav tako med najkrajšimi, eno do tridnevnimi akcijami, kjer je bilo s to vsebino 11,4 % nalog.

1.6 Metode in oblike dela

Ne glede na to, za katero vsebinsko področje je šlo in komu so naloge bile namenjene, so se podobno kot že v prejšnjih šolskih letih, tudi v šolskem letu 2010/11 vsi izvajalci pri izvedbi svojih nalog v okviru projekta Zdrave šole največkrat posluževali praktičnega dela (22,1 %) ali razgovorov (20,5 %), predavanj (12,9 %) ali pa so pripravili delavnice (12,5 %).

Slika 9: Najpogostejše metode dela v šolskem letu 2010/11

Tabela 3: Najpogostejše vsebine po posameznih metodah dela

Rang	Praktično delo	Razgovor	Predavanje	Delavnice
1	Telesna dejavnost	Duševno zdravje	Duševno zdravje	Duševno zdravje
2	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana	Zdrav način življenja	Zdrav način življenja
3	Ekologija	Zdrav način življenja	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana
4	Duševno zdravje	Ekologije	Zdravstvena vzgoja	Zasvojenosti
5	Zdrav način življenja	Zdravstvena vzgoja	Zasvojenosti	Ekologija

Slika 10: Metode in oblike dela v šolskem letu 2010/11

1.7 Rdeča nit

V rdečo nit se je vključilo 205 šol (oz. 80,7 % vseh Zdravih šol, ki so poročale o svojem delu) in oblikovale 484 nalog (oz. 16,1 % od vseh nalog). Od teh pa kar 200 nalog (41,3 %), tako kot tudi med vsemi nalogami sploh, spada na področje duševnega zdravja. Podatke navajamo le okvirno, saj dopuščamo možnost, da so bile naloge v okviru rdeče niti zaradi kompleksnosti tematike zabeležene po različnih šolah in regijah različno, glede na subjektivno presojo poročevalcev.

Vsebini rdeče niti pod naslovom Odnos-si sledijo še ostala področja: zdrav življenjski slog (10,3 %), ekologija (8,3 %), gibanje (6,6 %) in zdrava prehrana (6,2 %). Poglobljeno delo na izbrano temo, ki ni zgolj izvajanje nalog v okviru spodbujanja dobrih medosebnih odnosov, varovanja okolja, spodbujanja telesne dejavnosti ali zdravih prehranskih navad, je vključevalo zanimive naloge, kot so: *S hrano proti raku – moj odnos, Odnos do duševnega zdravja in invalidnih oseb, Zdrav človek v zdravem telesu – vrednote za vse čase, Odnos do rastlin, hrane, okolja, Razvoj strategije za preprečevanje nasilja, Zavedanje negativnih vplivov alkohola, cigaret in drog na zdravje in obnašanje, Samopodoba in motnje hranjenja, Mreža prostovoljcev za učno pomoč, Odnos do spolnosti, Pasti interneta, Dejavnosti za obogatitev prostega časa, Popoldan z babicami in dedki, Klepetalnica za učitelje, Modna pista – stres za najstnike in starše, projekt Čar preteklosti* in še mnoge druge.

2. Evalvacija

2.1 Ocena uspešnosti izvedenih nalog

V vsakem šolskem letu naj bi načeloma vse izvedene naloge šolski timi evalvirali dvakrat. Ocena uspešnosti temelji na kriterijih, ki si jih šolski tim zastavi za vsako nalogo posebej. V šolskem letu 2010/11 je od skupno 3002 nalog velika večina (87,5 %) bila izvedenih uspešno (ocenjeni s 4 ali 5), 7,6 % pa delno uspešno (ocenjeni s 3). Za 0,6 % nalog so njihovi ocenjevalci presodili, da so bile izvedene neuspešno (ocenjenih z 2 ali 1), 1,8 % jih je iz različnih vzrokov ostalo neizpeljanih, 73 nalog (2,4 %) pa je ostalo neocenjenih.

2.2 Kako naprej?

Za 70,1 % programov, projektov in akcij je znano, da se bodo nadaljevali ali ponovili, 12,4 % jih bodo na šolah ob ponovni izvedbi nekoliko spremenili ali dopolnili, pri 8,6 % nalog pa bodo izkušnje in pridobljeno znanje uporabili za druge podobne naloge/projekte. Le za 50 nalog od skupno 3002 (1,7 %) se šolski timi niso opredelili glede njihovega nadaljevanja.

2.3 Povzetek

Če povzamemo, 254 osnovnih in srednjih šol je izvedlo 3002 nalogi oziroma vsaka med njimi v povprečju nekoliko manj kot 12. **Najbolj intenzivno so se šole posvečale dejavnostim s področij duševnega zdravja, zdravim prehranskim navadam, krepile telesno dejavnost in zdrav življenjski slog nasploh, si prizadevale za varovanje okolja ter preprečevale zasvojenosti.** Največkrat je bil cilj tega spodbujati učence k različnim dejavnostim oziroma dajanju pobud zanje, aktivno podpirati samopodobo učencev, skrbeti za dobre medosebne odnose in razvoj dobrih povezav med šolo, domom in skupnostjo ter izkoristiti možnosti za izboljšanje šolskega okolja. Največ nalog so na osnovnih kot na srednjih šolah izvedli učitelji sami; najpogosteje so bile namenjene otrokom, pri čemer so največkrat uporabili metodo praktičnega dela. Več kot polovica vseh nalog je trajala celo leto in velika večina jih je bila izvedenih uspešno.

Pomembni dogodki v šolskem letu 2010/2011

Ena ključnih organizacijskih sprememb, ki se je zgodila v šolskem letu 2010/2011, je, da smo zaključili postopen prenos koordinacije dejavnosti Zdravih šol na devet regijskih koordinatorjev Zdravih šol, delujočih na Zavodih za zdravstveno varstvo. Glede na to, da je sedaj v Slovensko mrežo zdravih šol vključenih že 268 institucij in da se bodo z novo širitvijo mreže novembra 2011 tem priključile še nove članice, je vloga regijskih koordinatorjev ob nacionalnem timu ključna, saj vodjem šolskih timov dajejo strokovno in osebno podporo. Tak neposredni stik pa je za uspešno promocijo zdravja v šolah in njihovem neposrednem okolju ter tesnem sodelovanju z lokalno skupnostjo nujen. Pomembno prispevajo k temu kakovostno pripravljena delovna regijska srečanja z vodji timov Zdravih šol, regijskimi koordinatorji Zdravih šol ter številnimi zunanji sodelavci. Uspeli smo pripraviti in izvesti 27 regijskih srečanj (po tri srečanja na regijo) ter ponekod še dodatna izobraževanja za vse šole. Odziv šol in regijskih koordinatorjev na skupna srečanja je zelo pozitiven, saj šole prepoznajo vrednost v pridobivanju informacij, poglobljanju znanja s področja zdravja ter izmenjavi dobrih praks in izkušenj z Zdravih šol.

26. novembra 2010 je v organizaciji OŠ Cirila Kosmača potekalo srečanje 1. kroga Zdravih šol, ki so se ga udeležili mentorji. Na srečanju je gostiteljska šola OŠ Cirila Kosmača predstavila svoje dejavnosti, v okviru Modela zdrav življenjski slog v osnovni šoli pa še modelne učne ure s področja gibanja, opisane tudi v priročniku Minuta za gibanje. Prisostvovali smo zanimivi hospitacijski uri pri biologiji, z naslovom Učinek tople grede. Udeleženci pa so spoznavali tudi kulturno dediščino Pirana in si v mestnem akvariju ogledali vodni ekosistem Jadranskega morja.

Nacionalna koordinatorica se je udeležila mednarodnega delovnega srečanja nacionalnih koordinatorjev Evropske mreže Zdravih šol (SHE mreže) in pripravila predstavitev Kaj je novega v SMZŠ? (Litva, 27.2.-2.3.2011). Nacionalne usmeritve SMZŠ potekajo v skladu z mednarodnimi usmeritvami SHE mreže.

K sodelovanju na nadgradnji Modela zdrav življenjski slog smo v aprilu 2011 povabili vse Zdrave šole. Odzvalo se je sedemnajst novih, ki bodo v naslednjem šolskem letu oblikovale nove modelne ure za prehrano, gibanje, duševno zdravje ter prispevale primere dobrih praks s področja promocije zdravja v šolskem okolju in bodo dostopne na spletni strani: www.zdravjevsoli.si.

V maju 2011 smo skupini ustvarjalcev Bele knjige posredovali svoje mnenje ter predloge o enakovrednem vključevanju vsebin zdravja v kurikulum. Z vsebino dopisa smo seznanili vse Zdrave šole preko e-pošte.

Kot je bilo že omenjeno, je šolsko leto 2010/11, kot tudi šolsko leto pred tem, ponovno zaznamovala rdeča nit Odnos.si: Zmanjševanje neenakosti in poglobljeno delo na to temo. Šole so prejele naslednja izhodišča za obravnavanje te teme:

Neenakosti so prednostna tema tako v svetu kot v Evropi, prisotne so v vseh državah, bogatih in revnih, tudi v Sloveniji. Povezane so s socialno-ekonomskim statusom posameznika in družbe ter različnimi socialno-ekonomskimi determinantami. Socialno-ekonomske neenakosti so nepravilne in jih lahko preprečimo. Enakost pomeni, da vsak posameznik doseže svoje potenciale in ni nihče v neenakem položaju glede doseganja teh potencialov zaradi ekonomskega statusa ali drugih socialno-ekonomskih determinant (WHO, 2006).

Leto 2010 je bilo objavljeno kot leto boja proti revščini in socialni izključenosti. V zvezi s tem je Evropska komisija izdala sporočilo za javnost (dostopno na: http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/8&type=HTML&gd=0&language=EN&quill._anguage=en).

Vse države članice EU so za leto 2010 pripravile nacionalne programe v zvezi z bojem proti revščini in socialni izključenosti. Za našo državo ga je pripravilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve (dostopno na : <http://www.mddsz.gov.si/>).

Skupno medresorsko delo bi moralo biti usmerjeno v oblikovanje vizije, razvojne strategije in izdelavo okvirja za zmanjševanje neenakosti na različnih področjih. Samo skupaj lahko naredimo okolje, v katerem smo se rodili, odraščamo, živimo, delamo, ustvarjamo in se staramo, prijaznejše in boljše. Zdravje prebivalstva pa bi moralo postati ena od prednostnih nalog razvoja Slovenije in sestavni del vseh politik (Vir: Neenakosti v zdravju v Sloveniji, 2011; Zmanjševanje razlik v času ene generacije, 2009).

Svoja prizadevanja v okviru rdeče niti bodo šole prikazale tudi na naslednjem Nacionalnem posvetu Slovenske mreže zdravih šol – Festivalu dobrih praks, ki bo predvidoma potekal spomladi 2012 v Ljubljani.

Prav tako, kot prejšnja leta, so prizadevanja nekaterih Zdravih šol zajeta v Biltenu zdravih šol 1/11 (dostopen na:

http://www.ivz.si/Mp.aspx/?ni=78&pi=6&_6_Filename=313.jpg&_6_MediaId=4398&_6_AutoResize=false&pl=78-6.3.)

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA REPUBLIKE SLOVENIJE

Dostopno na spletni strani

www.ivz.si

December 2011

